

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

ΣΤ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Άλλες ιστορίες για την Αφρική»

ΣΑΒΒΑΤΟΥΛΑ ΧΟΡΟΖΙΔΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάκια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Άλλες ιστορίες για την Αφρική

Δημιουργός

Σαββατούλα Χοροζίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Στ' Δημοτικού

Χρονολογία

Ιούλιος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

«Γλώσσα Στ' Δημοτικού», τεύχος α', ενότητα 6: *Η ζωή σε άλλους τόπους.*

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Αγγλικά

Αισθητική Αγωγή: Μουσική

Γεωγραφία

Ιστορία

Κοινωνική και πολιτική Αγωγή

Χρονική διάρκεια

9 διδακτικές ώρες

Χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

Εικονικός χώρος: site στο οποίο ενσωματώνονται οι δραστηριότητες του σεναρίου. Ο δικτυακός τόπος είναι: <http://alles-istories-gia-tin-a-riki4.webnode.com/>

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να έχουν βασική εξοικείωση με τη χρήση του ηλεκτρολογίου και του «ποντικιού», βασική εμπειρία χρήσης του Η/Υ (άνοιγμα αρχείου, αποθήκευση, γράψιμο στον κειμενογράφο), αλλά και βασική εμπειρία από την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία. Προβλέπεται η ύπαρξη ενός βιντεοπροβολέα για τη συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης. Το σχολείο θα πρέπει να διαθέτει εργαστήριο Πληροφορικής, το οποίο θα επιτρέπει την εργασία των παιδιών σε ομάδες 4-5 ατόμων. Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει κάνει εγγραφή στο λογισμικό δημιουργίας διαδραστικού βιβλίου.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με το παρόν σενάριο επιδιώκεται να έρθουν σε επαφή οι μαθητές/τριες με πολλές ιστορίες για την Αφρική, οι οποίες είναι διαφορετικές από αυτές που κυριαρχούν στα

σχολικά εγχειρίδια και στα ΜΜΕ. Δεδομένου ότι η κυρίαρχη εικόνα της Αφρικής στον δυτικό κόσμο αναπαράγει μία μονοσήμαντη και μοναδική ιστορία, αυτή της φτώχειας, της δυστυχίας, των πολέμων και της φιλανθρωπίας, δημιουργώντας έτσι στερεότυπα, είναι πολύ σημαντικό να αναδειχθούν πολλές τέτοιες ιστορίες που θα αποκαθιστούν την αξιοπρέπεια του συγκεκριμένου λαού. Όπως υποστηρίζει και η Αφρικανή συγγραφέας Τσιμαμάντα Αντίτσι (2009), εάν ακούμε μόνο μία μονοσήμαντη ιστορία για έναν λαό ή έναν άνθρωπο κινδυνεύουμε σε μεγάλο βαθμό να τους παρεξηγήσουμε και να υποθάλψουμε την αξιοπρέπειά τους. Με το σκεπτικό αυτό το σενάριο εστιάζει στις δυνατότητες του αφρικανικού λαού και όχι στη φτώχεια του και στη φιλανθρωπία του δυτικού κόσμου. Όχι πως αυτή δε βοηθά, αλλά, όπως λέει και ο δημοσιογράφος Andrew Mwenda (2007) «Με τη φιλανθρωπία κανείς άνθρωπος ή λαός δεν έγινε πλούσιος».

Μέσα από το υλικό, που προέρχεται από το διαδίκτυο και είναι οργανωμένο σε ειδικά σχεδιασμένα, από τη δημιουργό του σεναρίου, ιστοσελίδα¹, τα παιδιά ανακαλύπτουν πολλές «θετικές» ιστορίες για τους/τις Αφρικανούς/ές, ενώ παράλληλα εξασκούνται στο να γράφουν συνεργατικά πληροφοριακά κείμενα, να «σερφάρουν» στο διαδίκτυο και να αντλούν συγκεκριμένες πληροφορίες με τις οποίες στη συνέχεια μπορούν να οικοδομήσουν τα δικά τους κείμενα. Παράλληλα, τα παιδιά μαθαίνουν να χειρίζονται τις οργανωμένες πληροφορίες μιας ιστοσελίδας ακολουθώντας βήμα προς βήμα την προδιαγεγραμμένη πορεία της.

Ειδικότερα, οι μαθητές/τριες καλούνται να διερευνήσουν και να παρουσιάσουν ιστορίες σχετικές με την αφρικανική λογοτεχνία, επιστήμη, μουσική και αθλητισμό. Με αυτόν τον τρόπο αντιμετωπίζουν ισότιμα τους κατοίκους της Αφρικής και αποδομούν τη στερεότυπη εικόνα της καταστροφής και της υποτιθέμενης στέρησης-ανικανότητας της αφρικανικής ηπείρου. Ταυτόχρονα, επιδιώκεται η εξοικείωση των

¹Το site δημιουργήθηκε με το εργαλείο [Webnode](#), το οποίο διατίθεται στο διαδίκτυο δωρεάν. Το εργαλείο αυτό επιτρέπει τη δημιουργία ιστοσελίδων εύκολα και εμπεριέχει πολλές δυνατότητες.

παιδιών με πρακτικές που αφορούν στους νέους γραμματισμούς και στη χρήση λογισμικών.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Στο παρόν διδακτικό σενάριο υιοθετείται η μαθητοκεντρική προσέγγιση σύμφωνα με την οποία η μάθηση κυριαρχείται από ανακαλυπτικές τεχνικές και οι μαθητές/τριες οδηγούνται από τον εκπαιδευτικό σε δραστηριότητες με ομαδοσυνεργατική πρακτική. Η οργανωμένη παροχή πληροφοριών μέσω ιστοσελίδας βασίζεται στο αξίωμα της παραπάνω προσέγγισης ότι ο μαθητής/τρια έχει την πλήρη υπευθυνότητα για τη μάθησή του. Όπως είπε και ο Rogers (1965), «Ξέρω ότι δεν μπορώ να διδάξω κάποιον οτιδήποτε, μπορώ μόνο να του παρέχω ένα περιβάλλον στο οποίο αυτός μπορεί να μαθαίνει» (Κορδάκη 2000). Στο πλαίσιο αυτό τα παιδιά κάνοντας χρήση των εσωτερικών τους εμπειριών και δυνατοτήτων ανακαλύπτουν και διερευνούν τις γνώσεις και στοχάζονται κριτικά πάνω σε αυτές. Η ανακαλυπτική αυτή πορεία εμπεριέχει, εκτός από τη διερεύνηση πληροφοριών, και την αξιολόγηση, ταξινόμηση, διατύπωση και υποστήριξη απόψεων. Έτσι, η γλώσσα των μαθητών/τριών δένεται με την πράξη και μετατρέπεται σε εργαλείο αναζήτησης (Χαραλαμπίδης & Χατζησαββίδης 1997: 70).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥ

Το σκεπτικό του σεναρίου σχετίζεται με την αποδόμηση στερεότυπων αντιλήψεων για τον αφρικανικό λαό. Μια αποδόμηση που επιτυγχάνεται μέσω της εξιστόρησης αρκετών «θετικών» ιστοριών που αφορούν Αφρικανούς και Αφρικανές.

Είναι γνωστό ότι η στάση και η άποψή μας για έναν άνθρωπο ή για έναν λαό διαμορφώνονται και παγιώνονται με διάφορους τρόπους, όπως για παράδειγμα με το άκουσμα μιας και μοναδικής μονοσήμαντης ιστορίας για αυτούς. Έτσι, δημιουργούνται τα στερεότυπα τα οποία αν και είναι συνδεδεμένα μόνο με αρνητικά

φαινόμενα «αποτελούν αυτονόητα στοιχεία της ανθρώπινης σκέψης». Οι άνθρωποι σχεδόν πάντοτε προβαίνουν σε γενικεύσεις μέσα από τις εμπειρίες και τις γνώσεις που αποκτούν, τις οποίες χρησιμοποιούν στις σχέσεις τους με πράγματα, καταστάσεις, συμπεριφορές. (Τσιάκαλος 2000: 139). Ο Lippman ορίζει τα στερεότυπα στο σύγγραμμά του, *Public opinion* (1922), ως «εικόνες στο κεφάλι μας που παρεμβάλλονται μεταξύ της πραγματικότητας και της αντίληψης που έχουμε γι' αυτή, προκαλώντας μια απλούστευση και έναν επιλεκτικό προσανατολισμό των αντιλήψεών μας, και που θα μπορούσαν να καταλήξουν σε λιγότερο ή περισσότερο σοβαρές αλλοιώσεις σε σχέση με την αντικειμενική πραγματικότητα» (Maisonneuve 2001: 222, 223).

Οι στάσεις μας, λοιπόν, καθορίζουν τη συμπεριφορά, αλλά κάτω από ορισμένες συνθήκες φαίνεται να συμβαίνει το αντίθετο, και η συμπεριφορά να καθορίζει τις στάσεις. Αν μπορούμε να παρασύρουμε κάποιον να συμπεριφέρεται με απροκατάληπτο τρόπο σε μια συγκεκριμένη ομάδα, είναι πιθανό αυτό το άτομο να αρχίσει να νιώθει πιο θετικά για αυτή την ομάδα (Jones, Hendrick & Epstein 1979: 208). Στο πλαίσιο αυτό θα προσπαθήσουμε να ανακατασκευάσουμε τις κυρίαρχες εικόνες των παιδιών για την Αφρική, αφού πρώτα τις φέρουμε στην επιφάνεια, καλλιεργώντας, ταυτόχρονα, δεξιότητες γραμματισμών και ιδίως των νέων γραμματισμών που πηγάζουν από τις ΤΠΕ.

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές/τριες:

- να γνωρίσουν την αφρικανική ήπειρο
- να αποκτήσουν γενικές γνώσεις για κάποιες χώρες της Αφρικής
- να ανακαλύψουν «θετικές» ιστορίες αφρικανικών προσώπων
- να γνωρίσουν την αφρικανική μουσική και κάποιους/ες μουσικούς της
- να γνωρίσουν κάποιους Αφρικανούς αθλητές
- να γνωρίσουν κάποιους Αφρικανούς πολιτικούς

- να γνωρίσουν κάποιους Αφρικανούς λογοτέχνες
- να γνωρίσουν τον διάσημο Αφρικανό γιατρό Γιακούμπ
- να αντιληφθούν τον κίνδυνο μίας και μοναδικής μονοσήμαντης ιστορίας στη γένεση και διαίωνιση στερεοτύπων
- να αποκτήσουν κριτική ματιά και διάθεση απέναντι στις αντιλήψεις που υπάρχουν για έναν λαό
- να προβληματιστούν για τα συναισθήματα και για τη συμπεριφορά τους απέναντι σε άτομα διαφορετικά από τους ίδιους/ες

Γνώσεις για τη γλώσσα

- να συντάσσουν περιγραφικά-πληροφοριακά κείμενα
- να εξοικειωθούν με τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων (συνδυασμός λόγου-εικόνας)
- να εξοικειωθούν με την οργάνωση πληροφοριών γύρω από ένα θέμα
- να καλλιεργήσουν τον προφορικό και τον γραπτό τους λόγο

Γραμματισμοί

- να εξοικειωθούν με τρόπους πλοήγησης μέσα σε μια ιστοσελίδα
- να εξοικειωθούν με την άντληση πληροφοριών από δικτυακούς τόπους
- να εξοικειωθούν με το ανοικτού τύπου λογισμικό του επεξεργαστή κειμένου (ειδικότερα: να γράφουν, να αντιγράφουν, να επικολλούν και να αποθηκεύουν αρχείο)
- να εξοικειωθούν με το λογισμικό προσωπικής έκφρασης και ανάπτυξης της δημιουργικότητας και της φαντασίας
- να χρησιμοποιήσουν έναν διαδικτυακό χάρτη
- να γνωρίσουν ένα λογισμικό δημιουργίας διαδραστικού βιβλίου

Διδακτικές πρακτικές

Διερευνητική – Ανακαλυπτική μάθηση και Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφορμή για το παρόν σενάριο μπορεί να αποτελέσουν οι εικόνες που υπάρχουν στην [ενότητα 6: Η ζωή σε άλλους τόπους](#) («Γλώσσα Στ΄ Δημοτικού», σ. 88), οι οποίες απεικονίζουν νεαρούς Αφρικανούς πρόσφυγες. Επίσης, στη θεματική ενότητα «[Παγκόσμια προβλήματα](#)» του σχολικού εγχειριδίου της «Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής» της Στ΄ τάξης, υπάρχουν αρκετές σχετικές φωτογραφίες αλλά και κείμενα, που αναφέρονται στον ρόλο διεθνών οργανώσεων, όπως Unicef και η Action Aid, τα οποία μπορούν να γίνουν η αφετηρία για την υλοποίηση του συγκεκριμένου σεναρίου.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Στο βιβλίο «Γλώσσα Στ΄ Δημοτικού», η 6^η ενότητα με τίτλο [Η ζωή σε άλλους τόπους](#) είναι αφιερωμένη στη γνωριμία των παιδιών με άλλους λαούς. Επιπλέον, στο βιβλίο της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Στ΄ τάξης, η 4^η θεματική ενότητα ασχολείται με παγκόσμια προβλήματα, όπως η φτώχεια και το πρόβλημα της έλλειψης νερού στην Αφρική, καθώς και με τις φιλανθρωπικές δράσεις διεθνών οργανισμών. Το παρόν σενάριο έρχεται να προσθέσει μια άλλη εικόνα και ιστορία για τους κατοίκους της Αφρικής, με σκοπό την ανάδειξη μιας ισότιμης και όχι «τρίτης» χώρας στον παγκόσμιο χάρτη.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Το παρόν σενάριο περιλαμβάνει τις παρακάτω δραστηριότητες αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών:

- ✓ μηχανή αναζήτησης στο διαδίκτυο για άντληση και αξιοποίηση πληροφοριών
- ✓ λογισμικό επεξεργασίας κειμένου το οποίο επιτρέπει την εισαγωγή αντικειμένων, την αλλαγή της μορφής του κειμένου, την εύκολη διόρθωση των λαθών, την εύρεση, διόρθωση και αντικατάσταση του κειμένου
- ✓ ιστοσελίδα με οργανωμένες πληροφορίες και δραστηριότητες

- ✓ ψηφιακή εγκυκλοπαίδεια που επιτρέπει την εύκολη και ταχύτατη πρόσβαση σε πηγές πληροφοριών
- ✓ λογισμικό παρουσίασης
- ✓ λογισμικό δημιουργίας διαδραστικού βιβλίου

Κείμενα

Ιστοσελίδες-πηγές κειμένων

«Ο κόσμος βαριέται να διαβάζει θλιβερές ιστορίες. Κλιάφα Μαρούλα», περίληψη βιβλίου στο ιστολόγιο της σχολικής Βιβλιοθήκης 7^{ου} Γυμνασίου Ρόδου (ανάρτηση 11/5/2009)

«Γουόλτε Σογίνκα, ο Νιγηριανός νομπελίστας συγγραφέας», άρθρο στο Βήμα (28/9/2011)

«Ο μέγιστος αφρικανός συγγραφέας», από το ιστολόγιο <http://afriki.blogspot.gr/> (4/7/2008)

«Mia Couto», βιογραφία στην ιστοσελίδα <http://www.writersfestival.org/>

«Ama Ata Aidoo», βιογραφία στην ιστοσελίδα <http://www.bbc.co.uk/worldservice/>

«Γιακούμπ, Μαγκντί Χαμπίμπ», λήμμα στην ψηφιακή εγκυκλοπαίδεια <http://www.ygeiaonline.gr/>

«Cheb mami εικόνες», αποτελέσματα εικόνων από την Google

«Cheb mami», βιογραφικό από το <http://www.stars-celebrites.com/>

«Ο Manu Dibango Παρασκευή και Σάββατο στο Gazarte», παρουσίαση συναυλίας στο <http://www.tovima.gr/>

«Άλμα εις ύψος στα βάθη της Αφρικής», άρθρο του Γιάννη Σκόκα στο <http://www.tovima.gr/>

«Αμπέμπε Μπικίλα», βιογραφία από το <http://www.sansimera.gr/>

Λήμματα στη Βικιπαίδεια: «Νιγηρία», «Μοζαμβίκη», «Γκάνα», «Κάιρο», «Νότια Αφρική», «Αλγερία», «Γκάνα», «Σενεγάλη», «Καμερούν», «Αιθιοπία», «Ουγκάντα»,

«[Κένυα](#)», «[Νέλσον Μαντέλα](#)», «[Ντέσμοντ Τούτου](#)», «[Κόφι Ανάν](#)», «[Γιουσου Ν' Ντουρ](#)», «[Τζορτζ Γουεά](#)», «[John Akii-Bua](#)», «[Mary Jepkosgei Keitany](#)»

«Αισθητική Αγωγή – Μουσική Β΄ Γυμνασίου», [κεφάλαιο 2 Σε ρυθμούς... αφρικάνικους.](#)

Ψηφιακά περιβάλλοντα

Ηλεκτρονικό περιβάλλον <http://alles-istories-gia-tin-a-riki4.webnode.com/>

Μεταφραστής [Google](#)

Βίντεο

«[Youssou N' Dour](#)», μουσικό κομμάτι «[Manu Dibango – Lion of Africa](#)», μουσικό κομμάτι

«[Cheb Mami live au Grand Rex – Omri madanite](#)»

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η & 2η διδακτική ώρα: «Παρουσίαση και προβληματοποίηση του θέματος» (ολομέλεια)

(Δημιουργία ενδιαφέροντος των μαθητών/τριών - Έλεγχος προϋπάρχουσας γνώσης-Εισαγωγή στο θέμα)

ΓΛΩΣΣΑ

6. Και στις μέρες μας όμως δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις λαών που εξαναγκάζονται να εγκαταλείψουν τον τόπο τους και τα σπίτια τους. Στις φωτογραφίες βλέπετε πρόσφυγες από την Αφρική που προσπαθούν να ξεφύγουν από την πείνα και τον πόλεμο. Περιγράψτε στους συμμαθητές σας τις φωτογραφίες και μιλήστε για τα συναισθήματα που σας δημιουργούν.

Μεταφορικοί Αφρικανοί Πρόσφυγες: Χτίζοντας το μέλλον. Ύψιπη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

Μετά την εφαρμογή της παραπάνω άσκησης του βιβλίου («Γλώσσα Στ΄ Δημοτικού», [Ενότητα 6](#)) και κατά τη διάρκεια της 1^{ης} διδακτικής ώρας, γίνεται προσπάθεια να αναδυθούν και να καταγραφούν οι αντιλήψεις των παιδιών για την Αφρική και τους κατοίκους της. Οι απόψεις αυτές μπορούν να καταγραφούν σε χαρτί του μέτρου με τη μέθοδο «του ήλιου», στις ακτίνες του οποίου τα παιδιά θα γράφουν τις λέξεις που τους έρχονται στο μυαλό. Ταυτόχρονα, μπορούν να ζωγραφίζουν εικόνες με το ανάλογο περιεχόμενο δίπλα στις λέξεις. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να υλοποιηθεί και με λογισμικό εννοιολογικής χαρτογράφησης.

Στη συνέχεια, δεδομένου ότι τα παιδιά θα αναφερθούν στη φτώχεια της αφρικανικής ηπείρου, ο/η εκπαιδευτικός προσπαθεί να δημιουργήσει με κατάλληλες ερωτήσεις ένα κλίμα προβληματισμού και πρόκλησης ενδιαφέροντος για άλλες ιστορίες που πιθανόν θα παρουσιάζουν την εικόνα μιας διαφορετικής Αφρικής. Για τον σκοπό αυτό μπορούν να βοηθήσουν οι παρακάτω ενδεικτικές ερωτήσεις:

- Υπάρχουν διάσημοι/ες αθλητές/τριες, λογοτέχνες και μουσικοί στην Αφρική ; Γνωρίζετε κάποιους/ες από αυτούς/ές;
- Έχετε ακούσει αφρικανική μουσική; Αν ναι, σας άρεσε;
- Σήμερα στην Αφρική υπάρχουν 55 ανεξάρτητα κράτη τα οποία έχουν δημοκρατικό πολίτευμα. Σε πολύ λίγα από αυτά διεξάγονται πόλεμοι. Γιατί πιστεύετε ότι η εικόνα που έχουμε εμείς από τα ΜΜΕ είναι διαφορετική, δεδομένου ότι μας παρουσιάζουν μια καταστροφική και πεινασμένη ήπειρο; Άραγε δεν υπάρχουν ιστορίες αφρικανικού πολιτισμού που αξίζει κανείς να τις μάθει;

Στο σημείο αυτό παρουσιάζεται μέσω του βιντεοπροβολέα ή του διαδραστικού πίνακα το [ηλεκτρονικό περιβάλλον](#) όπου θα εργαστούν τα παιδιά, αντλώντας πληροφορίες και υλοποιώντας τις δραστηριότητες που περιέχει αυτό. Οι μαθητές/τριες παρατηρούν τις εναλλασσόμενες εικόνες από την Αφρική και προσπαθούν να τις ερμηνεύσουν.

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός φέρνει σε επαφή τα παιδιά με τα δεδομένα του θέματος διαβάζοντας το κείμενο που υπάρχει στην αρχική σελίδα και θέτοντας την πρόκληση για την ενασχόληση με το συγκεκριμένο θέμα. Σε αυτή τη φάση το μάθημα αντιμετωπίζεται ως πρόβλημα, το οποίο πρέπει να λυθεί σε συνεργασία των μαθητών/τριών μεταξύ τους και με τον/την εκπαιδευτικό.

Κατόπιν, γίνεται η παρουσίαση των δεδομένων του «Μενού» και περιγράφεται ο τρόπος εργασίας των ομάδων με την άντληση πληροφοριών από τους συνδέσμους που υπάρχουν σε κάθε σελίδα του ηλεκτρονικού περιβάλλοντος και τη συμπλήρωση των Φύλλων Εργασίας. Επίσης, οι ομάδες πληροφορούνται ότι η κάθε μια θα δουλέψει σε συγκεκριμένη σελίδα του ηλεκτρονικού περιβάλλοντος. Γίνεται ο χωρισμός των ομάδων και τα παιδιά μεταφέρονται στο εργαστήριο πληροφορικής.

3η ,4, 5η & 6η διδακτική ώρα: «Αφρικανική λογοτεχνία» (1^η ομάδα-εργαστήριο πληροφορικής)

Στο εργαστήριο πληροφορικής η 1^η ομάδα καλείται να επισκεφτεί την πρώτη κατηγορία της ιστοσελίδας [«Λογοτεχνία»](#), η οποία περιέχει δραστηριότητες ανάδειξης αφρικανών λογοτεχνών και πληροφορίες για τις χώρες καταγωγής τους. Αφού διαβάσουν στο εισαγωγικό κείμενο για την ύπαρξη και άνθηση της αφρικανικής λογοτεχνίας, στη συνέχεια προτρέπονται να διερευνήσουν σχετικές πληροφορίες με απώτερο σκοπό τη δημιουργία παρουσίασής τους. Στην ιστοσελίδα υπάρχει και ενσωματωμένο Φύλλο Εργασίας, το οποίο, εναλλακτικά μπορούν να το εκτυπώσουν και να γράψουν παραδοσιακά σε αυτό ([Φύλλο Εργασίας 1^{ης} ομάδας](#)).

3η, 4η , 5η & 6η διδακτική ώρα: «Αφρικανική επιστήμη;» (2^η ομάδα-εργαστήριο πληροφορικής)

Στο εργαστήριο πληροφορικής η 2^η ομάδα καλείται να επισκεφτεί τη δεύτερη κατηγορία της ιστοσελίδας [«Επιστήμες»](#), η οποία περιέχει δραστηριότητες ανάδειξης αφρικανών πολιτικών και γιατρών, καθώς και πληροφορίες για τις χώρες καταγωγής

τους. Αφού διαβάσουν στο εισαγωγικό κείμενο για την ύπαρξη επιστήμης στην Αφρική, στη συνέχεια προτρέπονται να διερευνήσουν σχετικές πληροφορίες με απώτερο σκοπό τη δημιουργία παρουσίασής τους. Στην ιστοσελίδα υπάρχει και ενσωματωμένο Φύλλο Εργασίας, το οποίο, εναλλακτικά μπορούν να το εκτυπώσουν και να γράψουν παραδοσιακά σε αυτό ([Φύλλο Εργασίας 2^{ης} ομάδας](#)).

3η, 4η, 5η & 6η διδακτική ώρα: «Μουσική» (3^η ομάδα-εργαστήριο πληροφορικής)

Στο εργαστήριο πληροφορικής η 3^η ομάδα καλείται να επισκεφτεί την τρίτη κατηγορία της ιστοσελίδας [«Μουσική»](#), η οποία περιέχει δραστηριότητες ανάδειξης αφρικανών μουσικών, καθώς και πληροφορίες για τις χώρες καταγωγής τους. Αφού διαβάσουν στο εισαγωγικό κείμενο για τα χαρακτηριστικά της αφρικανικής μουσικής, στη συνέχεια προτρέπονται να διερευνήσουν σχετικές πληροφορίες με απώτερο σκοπό τη δημιουργία παρουσίασής τους. Στην ιστοσελίδα υπάρχει και ενσωματωμένο Φύλλο Εργασίας, το οποίο, εναλλακτικά μπορούν να το εκτυπώσουν και να γράψουν παραδοσιακά σε αυτό ([Φύλλο Εργασίας 3^{ης} ομάδας](#)).

3η, 4η, 5η & 6η διδακτική ώρα: «Αθλητισμός» (4^η ομάδα-εργαστήριο πληροφορικής)

Στο εργαστήριο πληροφορικής η 4^η ομάδα καλείται να επισκεφτεί την τέταρτη κατηγορία της ιστοσελίδας [«Αθλητισμός»](#), η οποία περιέχει δραστηριότητες ανάδειξης Αφρικανών αθλητών, καθώς και πληροφορίες για τις χώρες καταγωγής τους. Αφού διαβάσουν στο εισαγωγικό κείμενο για τις αθλητικές δραστηριότητες μαθητών σε ένα χωριό της Κένυας, στη συνέχεια προτρέπονται να διερευνήσουν σχετικές πληροφορίες με απώτερο σκοπό τη δημιουργία παρουσίασής τους. Στην ιστοσελίδα υπάρχει και ενσωματωμένο Φύλλο Εργασίας, το οποίο, εναλλακτικά μπορούν να το εκτυπώσουν και να γράψουν παραδοσιακά σε αυτό.

7η & 8η διδακτική ώρα: Παρουσιάσεις εργασιών (ολομέλεια)

Το δίωρο αυτό οι ομάδες παρουσιάζουν τις εργασίες τους στην τάξη και εφαρμόζεται η τεχνική της συλλογικής επαναδιατύπωσης των ομαδικών κειμένων, σύμφωνα με την οποία τα παιδιά επισημαίνουν τις εκφραστικές και άλλες αδυναμίες στη συνοχή των κειμένων, νοηματικά κενά κλπ., και κάνουν προτάσεις βελτίωσής τους. Με τη διαδικασία αυτή οι μαθητές/τριες αφενός αναζητούν τον καταλληλότερο τρόπο διατύπωσης και, αφετέρου ανακαλύπτουν ποικίλα εκφραστικά μέσα. Στη συνέχεια, με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού, τις ενσωματώνουν σε μία παρουσίαση διαφανειών. Εάν οι ομάδες έχουν ασχοληθεί με κάποια ίδια χώρα της Αφρικής, τότε καλό θα είναι να παρουσιάζεται αυτή μία φορά χωρίς να αφαιρεθεί, βέβαια, η σχετική αφρικανική ιστορία.

9η διδακτική ώρα: «Το βιβλίο μας» (ολομέλεια)

Κατά τη διάρκεια αυτής της ώρας παρουσιάζεται μέσω του βιντεοπροβολέα η τελευταία σελίδα του ηλεκτρονικού περιβάλλοντος «[Το βιβλίο μας](#)». Με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού και με τη χρήση του προτεινόμενου λογισμικού, τα παιδιά δημιουργούν το διαδραστικό βιβλίο με τίτλο «Άλλες ιστορίες για την Αφρική», το οποίο δημοσιεύουν στην ιστοσελίδα του σχολείου.

Αξιολόγηση μαθητών/τριών

Η αξιολόγηση των παιδιών γίνεται σε όλη τη διάρκεια των δραστηριοτήτων του σεναρίου μέσα από την αλληλεπίδραση του/της εκπαιδευτικού με αυτά κατά την οποία ερμηνεύει σε ποιο γνωστικό επίπεδο βρίσκονται και παρεμβαίνει, έτσι ώστε να τα βοηθήσει στην επίλυση του προβλήματος, καθώς και με τα ενσωματωμένα στη σχεδιασμένη από τη δημιουργό του σεναρίου ιστοσελίδα.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας (1^η ομάδα)

- 1) Σημειώνουμε τη γεωγραφική θέση της Νιγηρίας, της Μοζαμβίκης και της Γκάνας σε σχέση με την Αφρική και την Ελλάδα. Για να απεικονίσουμε τον χάρτη από την οθόνη του υπολογιστή και να χρησιμοποιήσουμε την εικόνα του στην παρουσίασή μας, πατάμε το κουμπί του πληκτρολογίου «PrintScn», μεταφερόμαστε στο έγγραφο αυτό και πατάμε επικόλληση. Στη συνέχεια επεξεργαζόμαστε την εικόνα για να γίνει μικρότερη.

Νιγηρία.....

Γκάνα.....

Μοζαμβίκη.....

- 2) Γράφουμε γενικές πληροφορίες για τη Νιγηρία και τους λογοτέχνες της. Δεν ξεχνάμε να αντιγράψουμε και εικόνες.

.....

- 3) Γράφουμε γενικές πληροφορίες για την Γκάνα και τους λογοτέχνες της. Δεν ξεχνάμε να αντιγράψουμε και εικόνες.

.....

- 4) Γράφουμε γενικές πληροφορίες για τη Μοζαμβίκη και τους λογοτέχνες της. Δεν ξεχνάμε να αντιγράψουμε και εικόνες.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

.....

.....

.....

.....

.....

Φύλλο Εργασίας (2^η ομάδα)

- 1) Σημειώνουμε τη γεωγραφική θέση του Καΐρου, της Νότιας Αφρικής και της Γκάνας σε σχέση με την Αφρική και την Ελλάδα. Για να απεικονίσουμε τον χάρτη από την οθόνη του υπολογιστή και να χρησιμοποιήσουμε την εικόνα του στην παρουσίασή μας, πατάμε το κουμπί του πληκτρολογίου «PrintScreen», μεταφερόμαστε στο έγγραφο αυτό και πατάμε επικόλληση. Στη συνέχεια επεξεργαζόμαστε την εικόνα για να γίνει μικρότερη.

Νιγηρία.....
 Γκάνα.....
 Μοζαμβίκη.....

- 2) Γράφουμε γενικές πληροφορίες για το Κάιρο και τον Γιακούμπ. Δεν ξεχνάμε να αντιγράψουμε και εικόνες.

.....

- 3) Γράφουμε γενικές πληροφορίες για την Γκάνα και τον Αφρικανό Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ. Δεν ξεχνάμε να αντιγράψουμε και εικόνες.

.....

- 4) Γράφουμε γενικές πληροφορίες για τη Νότια Αφρική και τους πολιτικούς της. Δεν ξεχνάμε να αντιγράψουμε και εικόνες.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

.....

.....

.....

.....

.....

Φύλλο Εργασίας (3^η ομάδα)

- 1) Σημειώνουμε τη γεωγραφική θέση της Σενεγάλης, της Αλγερίας και του Καμερούν σε σχέση με την Αφρική και την Ελλάδα. Για να απεικονίσουμε τον χάρτη από την οθόνη του υπολογιστή και να χρησιμοποιήσουμε την εικόνα του στην παρουσίασή μας, πατάμε το κουμπί του πληκτρολογίου «PrtScn», μεταφερόμαστε στο έγγραφο αυτό και πατάμε επικόλληση. Στη συνέχεια επεξεργαζόμαστε την εικόνα για να γίνει μικρότερη.

Σενεγάλη.....

Αλγερία.....

Καμερούν.....

- 2) Γράφουμε γενικές πληροφορίες για τη Σενεγάλη και τον μουσικό που κατάγεται από αυτή. Δεν ξεχνάμε να αντιγράψουμε και εικόνες.

.....

- 3) Γράφουμε γενικές πληροφορίες για την Αλγερία και τον μουσικό που κατάγεται από αυτή. Δεν ξεχνάμε να αντιγράψουμε και εικόνες.

.....

- 4) Γράφουμε γενικές πληροφορίες για το Καμερούν και τον μουσικό που κατάγεται από αυτό. Δεν ξεχνάμε να αντιγράψουμε και εικόνες.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

.....

.....

.....

.....

.....

Φύλλο Εργασίας (4^η ομάδα)

- 1) Σημειώνουμε τη γεωγραφική θέση της Αιθιοπίας, της Αλγερίας, της Λιβερίας και της Κένυα σε σχέση με την Αφρική και την Ελλάδα. Για να απεικονίσουμε τον χάρτη από την οθόνη του υπολογιστή και να χρησιμοποιήσουμε την εικόνα του στην παρουσίασή μας, πατάμε το κουμπί του πληκτρολογίου «PrtScn», μεταφερόμαστε στο έγγραφο αυτό και πατάμε επικόλληση. Στη συνέχεια επεξεργαζόμαστε την εικόνα για να γίνει μικρότερη.

Αιθιοπία.....

Αλγερία.....

Κένυα.....

Λιβερία.....

- 2) Γράφουμε γενικές πληροφορίες για την Αιθιοπία και τον αθλητή που κατάγεται από αυτή. Δεν ξεχνάμε να αντιγράψουμε και εικόνες.

.....

- 3) Γράφουμε γενικές πληροφορίες για την Ουγκάντα και τον αθλητή που κατάγεται από αυτή. Δεν ξεχνάμε να αντιγράψουμε και εικόνες.

.....

- 4) Γράφουμε γενικές πληροφορίες για την Κένυα και τον αθλητή που κατάγεται από αυτή. Δεν ξεχνάμε να αντιγράψουμε και εικόνες.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

.....

.....

.....

.....

.....

- 5) Γράφουμε γενικές πληροφορίες για τη Λιβερία και τον αθλητή που κατάγεται από αυτή. Δεν ξεχνάμε να αντιγράψουμε και εικόνες.

.....

.....

.....

.....

.....

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο μπορεί να διευρυνθεί με την προσθήκη και άλλων χωρών, όπως της Ινδίας, με σκοπό την ανάδειξη «θετικών» ιστοριών και αποδόμηση στερεοτύπων που συχνά χρησιμοποιούνται για τις λεγόμενες «αναπτυσσόμενες» χώρες. Μπορεί ακόμα να ενταχθεί σε σχέδιο εργασίας με θέμα «Τρίτος κόσμος ή ένας άλλος κόσμος» και να πραγματοποιηθεί και κατά τη διάρκεια της Ευέλικτης Ζώνης.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι δραστηριότητες του σεναρίου δεν αναμένεται να δυσκολέψουν τους/τις μαθητές/τριες. Τα Φύλλα Εργασίας μπορούν να συμπληρωθούν στον κειμενογράφο ή να εκτυπωθούν και να δουλευτούν παραδοσιακά.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Mwenda, A. 2007. *Ο Andrew Mwenda ρίχνει μια νέα ματιά στην Αφρική*. Διαθέσιμο στο: http://www.ted.com/talks/andrew_mwenda_takes_a_new_look_at_africa.html

Άντερσον, Μπ. [1991] 1997. *Φαντασιακές κοινότητες* (μτφρ. Π. Χαντζαρούλα). Αθήνα: Νεφέλη.

Jones A. R., Hendrick C., Epstein M. Y. 1979. *Introduction to Social Psychology*. Sunderland, Massachusetts: Sinauer Associates Inc.,

Κορδάκη, Μ. 2000. *Η διδακτική της πληροφορικής*. Διαθέσιμο στο <http://de.teikav.edu.gr/dinfo/pdf/chapter4.pdf>

Maisonneuve, J. 2001. *Εισαγωγή στην Ψυχοκοινωνιολογία*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
Τσιάκαλος, Γ. 2000. *Οδηγός Αντιρατσιστικής Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Τσιμαμάντα, Α. 2009. *Ο κίνδυνος της μονοσήμαντης ιστορίας*. Διαθέσιμο στο: http://www.ted.com/talks/chimamanda_adichie_the_danger_of_a_single_story.html

Χαραλαμπίδης, Α. & Σ. Χατζησαββίδης, Σ. 1997. *Η διδασκαλία της Λειτουργικής χρήσης της Γλώσσας: Θεωρία και Πρακτική Εφαρμογή*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κώδικας.